

שער א: לקראת שבת

קכז

כדמות האות ו"ו, שערכה המספרי הוא שש, ושתי חלות מספרן שתיים עשרה (היכל עבוה"ש ח"ב עמ' כה).

הטעם: זכר ל"ב הככרות של לחם הפנים על השלחן בבית המקדש¹ (כה"ח שם).

הנרות

יב. הנשים מדליקות

נרות שבת מדליקות הנשים ולא האנשים, כאשר נשותיהם בבית (או"ח סי' רסג סע' ג).

הטעם: משום שהנשים מצויות בבית ועוסקות בצרכי הבית (רמב"ם שבת פ"ה ה"ג).

ועוד, לפי שאדם הראשון היה אורו של עולם, דכתיב (משלי כ' כז) נר ה' נשמת אדם והאשה הכשילתו בעץ הדעת וכבתה נרו של עולם, לפיכך מצותה בנר של שבת לכפרה על הנר שכבתה (ערוה"ש סי' רסג סע' ז' בשם מדרש²).

יג. האנשים מכינים

יש נוהגים שהאנשים מכינים את הנרות להדלקה (מג"א סי' רסג ס"ק ז).

הטעם: למרות שמצוות ההדלקה מוטלת על הנשים יותר מאשר על האנשים, חייבים בה גם האנשים, ובהכנת הנרות הם משתתפים איפוא בקיום המצווה (לפי הב"ח סי' רסג ד"ה ומ"ש).

יד. שנים

נוהגים להדליק שני נרות (לפחות) לכבוד שבת (או"ח סי' רסג סע' א).

1 ויקרא כ"ד ה.

2 ב"ר (וילנא) פר' יז פס' ח, מובא במג"א בשם כתבים.

הטעם: אחד כנגד "זכור" ואחד כנגד "שמור" (שם).

ועוד, משום שמצינו בתנחומא: כל הדברים בשבת כפולים כגון: שני כבשים (במדבר כ"ח ט), לחם משנה (שמות ט"ז כב), זכור ושמור (שמות כ' ח, דברים ה' יא), מזמור, שיר ליום השבת (תהלים צ"ב א), לפיכך קבעו שני נרות (ב"י סי' רסג ד"ה ומ"ש בשם הכלבו).^ח

טו. נר נוסף

"האשה ששכחה פעם אחת להדליק, מדלקת כל ימיה שלשה נרות"^ט (רמ"א סי' רסג סע' א בשם מהרי"ל).

הטעם: על ידי ראיית הנר הנוסף תזהר תמיד לבל תשכח שנית להדליק (שכחה"ג שם אות ז).

טז. בדרך

נשים שרגילות להדליק בכל ערב שבת יותר משני נרות (שבעה או כמנין בני הבית) כשהן בדרך מדליקות רק שני נרות (מנהג י"ת סי' רס"ג אות ב).

הטעם: משום שמניחים שבשעה שקיבלו עליהן להדליק יותר משני נרות התכוונו לנהוג כך רק בהיותן בבית, לכן קבלתן זו נחשבת על תנאי (שם בשם שו"ת בית ישראל סי' קמח).^י

ח לשון הב"י: כ"כ הכלבו בסי' כד בתנחומא מצאתי כל מילי דשבת שנים: כבשים מזמור שיר ליום השבת לחם משנה זכור ושמור. ונראה שהמנהג על זה להדליק ב' נרות עכ"ל. לא מצאנו המאמר בכלבו ולא בתנחומא שלפנינו, אבל במדרש תהלים פרק צב פסקא א איתא: כל עיסקא דשבת כפול, לחם משנה שנאמר העומר לאחד (שמות ט"ז כב), קרבנה כפול שני' וביום השבת שני כבשים (במ' כ"ח ט), עונשה כפול שני' מחלליה מות יומת (שמות ל"א יד), שכרה כפול שני' וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכוּבד (ישעיה כ"ח ג), אזהרותיה כפולות זכור ושמור, מזמור כפול – מזמור שיר ליום השבת.

ט וי"א שלא דווקא תוסיף נר אחד, אלא שתוסיף מעט שמן או תעשה נר אחד ארוך יותר (ח"א הל' שבת כלל ה' סע' יג בשם א"ר).

י ראה יו"ד סי' ריד סע' א ופת"ח שם.

שער א: לקראת שבת

קכט

יז. יולדת

יש נוהגים שהיולדת, בשבת הראשונה אינה מדליקה הנרות, אלא בעלה מדליק ומברך (מג"א סי' רסג ס"ק ו')^א.

הטעם: משום שעד שבעה ימים היולדת שופעת דם מן הלידה (שו"ת ציץ אליעזר חלק טו סי' לב)^ב.

יח. הכנת הפתילות

"נהגו להדליק הפתילה ולכבותה, כדי שתהיה מחורכת ויאחז בה האור יפה" (רמ"א סי' רסד סע' ט).

הטעם: משום שע"י הכנת הפתילה קודם, האשה תוכל להדליק מהר יותר את הנרות, ולא תשהה בהגיע זמן ההדלקה (מ"ב שם ס"ק כח).

ועוד, משום שיש הסוברים שאם חל יו"ט אחרי שבת אסור להשתמש בפתילה שדלקה בשבת גם לנר יו"ט, מפני שע"י ההדלקה בנר שבת היא הוכנה להדלקה השניה, ואין להכין משבת ליו"ט, לכן יש להדליק הפתילה לפני שבת ולכבותה, כדי שתהיה מוכנה ליו"ט, ומשום החשש של יו"ט אחרי שבת, נהגו בכל ערב שבת להדליק ולכבות הפתילה לפני זמן ההדלקה (קרבן נתנאל ביצה פ"א אות פ).

יט. הנחת החלות

יש נוהגים להניח את החלות על השלחן לפני שמדליקים עליו את נרות השבת (מ"ב סי' רעז ס"ק יח).

יא וי"א שיש להביא את הנרות לפני היולדת ותברך היא בעצמה (באה"ט שם אות ג) וכן בשמירת שבת כהלכתה (פלו"ס סי' טז) רק אם היולדת אינה יכולה לקום מהמטה ידליק בעלה במקומה.
יב וראה רמב"ן עה"ת ויקרא י"ב ד ד"ה וטעם דמי טהרה, וכה"ח סי' רסג אות כג, וערוה"ש שם סע' ז.
יג מדובר כאשר מדליקים בשמן.

קל

מדור ד: שבת בשבתו

הטעם: כדי שבכניסת השבת השלחן יהיה "בסיס לדבר איסור והיתר", ויוכלו לטלטל את השלחן. (מ"ב שם, דרך החיים סי' סד).

כ. כסוי עיניים

בערב שבת כשמדליקים נרות, המנהג שמכסים בידיים את העיניים, או את הנרות, בשעה שמברכים על ההדלקה (רמ"א או"ח סי' רסג סע' ה).

הטעם: הואיל שחולקים הראשונים אימתי יש לברך על ההדלקה, יש הסוברים לפני ההדלקה, כמו כל ברכת המצוות שמברכים עובר לעשיית המצווה, ויש אומרים לברך אחרי ההדלקה, כי אם יברך תחילה הרי קיבל עליו את השבת ואסור לו להדליק, לכן מסתירים הנרות אחרי שמדליקים ומברכים (רמ"א שם) ⁷¹.

כא. תפילה

בשעת הדלקת נרות שבת הנשים נוהגות להתפלל תפילה קצרה (אוצר התפילות דף רצה, מנהגי ליל שבת מחניים פה"פ עמ' 37).

הטעם: משום שתפילה יותר נשמעת בשעת עשיית מצוה, ובזכות נר שבת, שהוא אור תזכה האשה לבנים בני תורה, הנקראת אור (משלי ו' כג) כי נר מצוה ותורה אור (רבינו בחיי שמות י"ט ג).

יד וכתב בעל ספר הדרישה בשם אמו, שביו"ט יברך וידליק משום שטעם זה אינו ביו"ט, וכן פוסק הח"א (הל' שבת כלל ה סעי' יא), אך המג"א סובר שאין לחלק בין שבת ליו"ט, וראה שע"ת סי' רסג אות ד.